

„Stajerc“ izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krole, za pol in četrt leta razmerno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštne. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje štev. 3.

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubil!

Kmečki stan, srečen stan!

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 250, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 5.

V Ptuj v nedeljo dne 4. februarja 1912.

XIII. letnik.

Tolovajski napadi prvakov.

(H dogodkom v Pernicah pri Marenbergu.)

Mi živimo na Avstrijskem, torej v pravni državi, v kateri veljajo postave in ne pest. Med divjaki se pobija nasprotnika, ali pri nas te afričanske šege še niso vpeljane... Vendar pa se čutijo gotovi prvaški hujšaki na istem „pravnem“ stališču kakor afričanski divjaki. Ker ne morejo proti napredovanju pametne misli ničesar storiti, ker ljudstvo z gnjusom „vseslovanski“ gonji hrbet obrača, hočejo ti prenapetosti s poleni in noži nasprotnike prestrašiti. Surova sila naj nadomešča pametni razgovor! In divjanje surove sile imenujejo prvaki potem „narodni odpor“ ali „narodno delo“. Ni čuda, da so slovenski narodnjaki spravili slovensko ljudstvo v javnosti ob ves kredit, da so osramotili slovensko pošteno ljudstvo pred vsem svetom! Divjaštvo narodnjakov, brezvestna hujškarija teh panslavističnih veleizdajalcev, rodila je ta žalostni uspeh, da smatrajo v drugih krajih slovensko ljudstvo za narod pretepačev in pobijalcev... Mi poznamo slovensko ljudstvo, mi vemo, da je slovenski kmet miroljuben, da le tedaj zdviga, kadar vpliva nanj prvaška hujškarija. In ker to v resnici dobro slovensko ljudstvo poznamo, smatramo za svojo dolžnost, da ožigosimo in bčamo v javnosti brezvestne prvake, ki hočejo s tolovajskimi napadi onemogočiti napredek. Tolovaji ne smejo pri nas triumfirati, nasilneži ne smejo biti „voditelji“ slovenskega ljudstva. To slovensko ljudstvo je z vsem svojim gospodarskim in kulturnim razmeram navezano na nemškega soseda, brez katerega bi bilo za vsak napredek prešibko in preslabotno. In zato je največji zločinec nad slovenskim narodom tisti, kateri hujška Slovence v brezuspešni boj proti Nemcem. Le sporazumno, le skupno z Nemci si zamore slovensko ljudstvo vsvariti boljše bodočnost, nikdar pa ne v boju proti nemstvu...

Toliko smo hoteli povedati kot uvod k poročilu o žalostnih, vsake in tudi najostrejših obsodbah vrednih dogodkov, ki so se vršili v zadnjem času v marenberškem okraju. Prvaški listi so tako nesramni, da se s temi tolovajskimi napadi celo strinjajo, da jih hvalisajo in odobravajo. Slovenska inteligenca, ki bi se morala vendar zrcaliti v slovenskem časopisju, odobrava torej surove pretepače in poulične tolovaje, ki se bodejo morali za svoja „junaštva“ v ječi pokoriti. Ni čuda, slovenski listi so tudi zagovarjali politične uboje, zagovarjali pokončevanje sadnih dreves ob javnih cestah, zagovarjali bojkot. Tako so slovenski listi le orodje v rokah brezvestnih hujšakov in zato je slovenska revolver-žurnalitika soodgovorna za poboje in napade... Mi pa vprašamo: Kaj bo imelo slovensko ljudstvo od tega? Kakšne koristi bodejo dosegli slovenski kmetje v marenberškem okraju, ako se jih hujška v pretepe in poboje ter končno v ječo? Na to vprašanje naj prvaški voditelji in prvaški časopisi odgovorijo in izpoznali bodejo vso brezplodnost ter zanikernost svojega počenja.

V naslednem podamo strogo objektivno, brezstrankarsko poročilo o dogodkih v Pernici, o katerih se bode, kakor rečeno, tudi še pred sodnijo razpravljalo. Naši čitatelji naj potem sami sodijo, kdo ima prav!

* * *

V marenberškem okraju živi gotovo število Nemcev, ki imajo svoje državljanske pravice, kakor vsi drugi narodi. Plačevati morajo svoje davke in zato jim tudi nikdo ne sme teh pravic kratiti. Prvaški hujšaki pa so drugega mnenja. Že pred par tedni so hoteli v Vuhredu ustanovitev nekega nemškega društva s surovo silo prepričati. Ker se jim to ni posrečilo, pričeli so še bolj divjati. V nedeljo dne 21. januarja so pokazali svoja divjaštva v Pernicah, mali gorski vasi. V tej vasi živeli so Nemci in Slovenci doslej popolnoma mirno med seboj. Ali prvaški hujšaki iz Vuzenice so pričeli gonjo proti občinskemu predstojniku, ki vodi občino redno in izvršno. Že zadnje volitve v občini so bile jako viharne in se je moralo celo orožnike na pomoč klicati. Nemcev je v Pernicah 115, kakor je to dokazalo zadnje ljudsko štetje. Ker se jih je na vse mogoče načine napadalo, hoteli so si ustanoviti društvo. To pa je prvaške hujšake, zlasti zagriženega učitelja Hrena in kramarja Priveršeka iz Vuzenice silo razkalo. Fajmošter Hauptmann je končal hitro božjo službo in je prišel s svojimi ovčami k zborovanju, na katerem je že učitelj Hren ljudi hujškal. Ker so Nemci videli, da nahujskani ljudje ne bodejo dopustili zborovanja, šli so v drugo gostilno g. Urcha. Ali za njimi so takoj pridrvili od učitelja Hrena nahujskani ljudje. In takoj so se pričeli zopet prepiri, v katerih so se odlikovali učitelj Hren, krmar Göschmann, komi Kocijan in žnidar Lešnik iz Vuzenice. Divjanje prvakov je bilo popolnoma neopravičeno in do skrajnosti surovo. Tako se obnašajo divjaki, ne pa ljudje! Učitelj Hren je ta dan dokazal, da spada v hlev, ne pa v šolo. Upamó, da mu bode šolska oblast to tudi povedala. Med prvaškimi hujškami je bil posebno predrzen tudi kramar Priveršek, ki je zvonil s kravjim zvoncem in je s tem dokazal, da bi bil najboljši primeren za pastirja. Potem so hujšaki silili proti mizi g. občinskega predstojnika Christöfl, katerega je učitelj Hren tudi s palico udaril, tako da je pričel takoj krvaveti. Junak Priveršek je skočil na klop in udrihal s palico po g. Christöfl, ki se je seveda tudi branil. Razbili so mize in stole in več Nemcev je krvavelo. Zunaj pa je stal fajmošter in ni našel besedice, da bi to protikrščansko divjanje vstavil. Nemški govornik g. Maschke je skušal ljudi pomiriti. Vprašal jih je, ali hočejo kri prelivati in družinske očete v ječo spraviti. Tako se je končeno vendar vse pomirilo. Nemci so šli potem v hišo g. Christöfl, kjer so društvo ustanovili. Tudi tam je hotela nahujskana soderga motiti, pa se ji ni posrečilo. Najbolj divjajo prvaki proti g. Christöfl. Kramar Priveršek je hotel od učitelja Hrena revolver, da bi na Nemce streljal. Opozarjamo državnega prav-

dnika na to! Tako „ku-furo“ so pokazali prvaški hujšaki v Pernicah!

In zdaj vprašamo mirne, trezno misleče slovenske kmete: Ali je to dostojno in koristno? Ali niso taki prvaški divjaki in tolovaji vredni, da bi jih ljudstvo samo z brcami iz dežele poglalo? Mi hvala Bogu še nismo na Srbskem in Ruskem, kamor hočejo prvaki avstrijsko domovino prodati, — pri nas veljajo še postave!

Kmetje! Držite skupaj in ne pustite se zapeljati od prvaških hujšakov!

Politični pregled.

Naš prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand je 27. januarja s svojo soprogo obiskal nemškega cesarja v Berlinu, ki je praznoval svoj rojstni dan.

Letošnji nabori. Poročali smo v zadnji številki (kakor razni drugi listi), da se bodejo letošnji vojaški nabori brzkone zavlekli. Zdaj pa se zopet poroča, da to ni istina in da se bodejo ti nabori kakor vedno v aprilu vršili. Razpisalo se bode nabore že februarja ali marca meseca.

Cerkveni jubilej. Iz Rima se poroča, da se delajo v papeževi palači velike priprave, da se bode v prihodnjem letu (1913) praznovalo 1600 letnico onega dneva, ko je cesar Konstantin proglasil krščanstvo za državno vero. Cesar Konstantin bil je l. 274 v današnjem Nišu (na Srbskem) rojen in je postal l. 306 rimski cesar. Leta 313 pa je proglasil v Milanu krščanstvo za državno vero. On sam se je pustil šele kratko pred svojo smrtjo (leta 337) od papeža Silvestra I. krstiti... Čudno je, da cerkev doslej ni nikdar praznovala obletnice tega dneva.

Oprošeni morilci. Kakor znano sta svoj čas na Ogrskem brata Szilinski ustrelila iz političnih vzrokov kmetijske poslanca Achima. Morilca sta bila od porotnikov oproščena, kar je pač značilno za madžarske pravne nazore. Magnati smejo pač vse storiti, — celo pobijati!

Ljudsko štetje. V zadnjih 10 letih je v Avstriji v glavnih mestih število prebivalstva za sledeče številke naraslo:

Dunaj	302.100	Bregenz	4.080
Baden	14.000	Praga	1.890
St. Pöten	15.200	Okolica Prage	98.000
Linz	9.000	Anesij	16.000
Salzburg	3.140	Pilsen	24.000
Gradec	13.588	Teplitz	13.500
Okolica Gradca	14.900	Brno	15.700
Maribor	3.800	Mor. Ostrava	23.000
Celovec	4.700	Troppau	4.100
Beljak	10.170	Teschén	11.300
Ljubljana	5.100	Lvov	46.800
Trst	50.800	Krakova	28.000
Gorica	5.500	Cernovic	19.200
Fulj	28.100	Zader	3.700
Innsbruck	12.100		

Odstopil je hrvaški ban dr. pl. Tomašić. Za njegovega naslednika bil je imenovan sekcijski šef dr. pl. Čuvaj, ki ima pa tudi jako veliko nasprotnikov. Politični položaj na Hrvatskem je vsled tega hudo kritičen.

Državnozbornske volitve v Nemčiji, ki so se pred kratkem vršile, končale so z velikanskim dobičkom za socialno demokracijo, ki je sedaj najmočnejša stranka v nemški državni zbornici.

Izid volitev je sledeči:

Stranka	glavna volitev	oža volitev	skupaj	1912	1907
Centrum	81	12	93	103	
Elzačani	5	—	5	4	
Konzervativci	27	16	43	67	
Drž. stranka	5	9	14	24	
Gosp. stranka	1	8	10	22	
Ref. stranka	—	3	3	—	
Zveza kmetov	1	—	1	—	
Bav. kmetska zveza	1	2	3	—	
Nac. liberalci	4	41	45	55	
Napredna ljudska str.	—	41	41	50	
Welfovci	1	1	2	6	
Bav. liberalci	—	1	1	—	
Socialni demokrati	64	46	110	43	
Poljaki	14	4	18	20	
Lotringovci	1	1	1	—	
Danci	1	—	1	—	

Uspeh socialne demokracije je pripisati v prvi vrsti raztresenosti in nesložnosti meščanskih strank.

Zobna kréma

KALODONT

Ustna voda 40

Dopisi.

Sv. Trojica v Slov. gor. Smrtna kosa nam je vzela dne 21. januarja starega kmeta Johana Pauritsh v Verjanah, kateri je kmetijstvo leta 1848 od svojih starišev prevzel. Leta 1909 mu je umrla žena, rojena Caf, s katero je 58 let v srečnem zakonu živel. Pokojna sta cenila nekdanjo nemško šolo in sploh rada zagovarjala nemški jezik. Za njima žaluje 5 otrok, vsi omoženi in dobri gospodarji ter gospodinje. Naj bode ranjkemu zemljica lahka!

Sv. Trojica v Slov. gor. V nedeljo so naš gospod župnik z različnimi besedami njihovo nevoljo nad „Štajercem“ odkrili, ako ravno „Štajerc“ tega gospoda še z nobeno črkico ni omenil in tedaj tudi nimajo vzroka k nevolji. Ako jim ni povolji, da v naši fari večidel kmetov ne trobi v klerikalški rog, njih tudi to ni treba žalostiti, ker ja tudi ti napredni kmetje dajo Bogu kar je božjega in cesarju kar je cesarjevega. Tedaj je pika kje drugod! Morebiti je jeza nad tem, ker vidijo, da volitve dne 9. februarja v cerkveno-konkurenčni odbor ne bode veliko novega prinesle in da bodo zopet dobri naši kmetje v odbor prišli, kateri bodo za cerkev dovolili, kar je potrebno, ne pa nove hleve, da se ljudstvu breme še bolj obteži. Kakor znano, so gospod župnik sedajnemu načelniku tega odbora povedali, da je samo 10 kron v tej blagajnici ostalo. Ne vemo, kak je ta račun; ali znano nam je, da je darovala pokojna dobrotnica Maria Kukovec 1.000 kron za cerkvene potreščine. Ker pa je nova streha na cerkvenem poslopju tudi cerkvena potreščina, bodele že tudi morali teh 1.000 kron poiskati, predno se bode posestnikom novi davek naredil. V nadalje pa pustite „Štajerca“ na miru, če hočete da tudi on Vas v miru pusti. Domačini.

Iz Slovenskih gor. Beli sneg je prišel in je zopet odšel. Ali Roškarjeva podpora kmetom ni prišla, čeprav jo je tako dolgo in tako široko-ustno obetal. Roškar je menda že dobro vedel, da se bode letos treba zopet potegniti za kaplane. Kajti kaplani so vendar veliki revčki. Eden ali drugi od kaplanov bode moral zopet pomagati za babico in ziboljko in dati še kakšen goldinar za žemljiko sinku ali hčerki na mleko. Zato se bode moralo pač zopet kaplanom plačo zvišati. Tako se bode že Roškar za svoje agente potegnil, za kmeta pa ne, kajti kmet mu je bil itak vedno le deveta briga. Kmet iz gor.

Gornji Porčič pri sv. Lenartu. V soboto zvečer dne 27. januarja je v Župančevi gostilni neki tat pokradel mnogo mesa in špeha. Ali tat ni imel sreče. Dobil ga je na cesti v Ledineku neki fant. Tat je vrzel meso in špeh proč in je tako ušel. Pazite na svoje stvari, kajti takih ptičkov je dosti!

Polenšak. Laž je pač glavno orodje klerikalcev. Kakor znano, je naš župnik tožil zvonarje, ki so zvonili pokojnemu Nedelku. V tej tožbi je župnik pisal, da se vsakemu siromaku

ljudje, ali ni to grda laž?! Ali toženi možje so morali ptujskemu advokatu dru. Brumenu stroške plačati. Dr. Brumen tega ne vidi, saj mu pravijo, da je dr. Slepč; ali mi vidimo vse. Dr. Brumen je na povelje fajmoštra trdil, da se vsakemu siromaku na dan pokopa brezplačno zvoni. To je laž! Umrla je sirota Šegulka, umrl je 90 letni stavec Nedelko, zgoraj je šele zadnji nesrečni viničar Novak; — ali na dan pokopa se ni nobenemu zvonilo! Pač pa se zvoni klerikalnim samomorilecem. Tako se je pred sodnijo laž za resnico stavila. Naš župnik želi menda postati advokat, ker dela obenem prakso pri sodniji in pri dru. Brumenu. Krščanstvo pa je fajmoštru itak deveta briga! Farani.

Sv. Barbara v Haložah. Moramo res obudovati hladnokrvnost naših vbogih Haložanov, ko pridejo taki poslanci kakor je Brenčič ali Pišek k nam učiti nas, kako bi si morali pomagati pri gospodarstvu oziroma vinorejstvu in drugih panogah kmetijstva. Ali najbolj se zanima, da se častita gg. duhovnikom, kateri ga spravijo do masne službe; drugo za svoje volilce itak ne doseže. Nam se je le čudno dozdevalo, ko je g. župnik povzel besedo ter dejal: ali ste ga slišali, kako zna slovensko govoriti? Res, od takšnega poslanca tedaj imate pričakovati vse, ter zraven še duhovnik, ta bo vas znal prav dobro dreti, ako bo le od kaj vzeti: Korosec za nas tako skrbi, da bomo v peklu globlje vsi; mi dreti čemo Vas do kosti, in Vam poslednji vinar zmolsti, le verno Vi nas poslušajte, poslanecem našim pravo dajte, podpirajmo se volje rade, ne plačamo občini doklade, povsod pa čemo prvi biti, po našej volji vse se sili; kdor slepo vas ne bo ubogal, mu rečemo bo večni trogar, bo naše duše nosil v pekel, kakor je Kristus nam vsem rekel; mir bi vsem označevali, pa ne sovražstva razširjali. Kedar pride jeza od gospoda, tedaj bo nam pač predla huda; meseni vsi smo tak zares, to pravila Lizika je dnes. Gorski.

Sv. Barbara v Haložah. Dne 21./1. t. l. je imelo tukajšno kat. izob. društvo svoj občni zbor in je pri tem povabilo tudi g. poslanca Brenčiča, da je predaval o svojem delovanju v drž. zboru. Večkrat je omenil, da deluje za svoje volilce, ali 3/4 zbrane mladine zlasti ženskega spola ni bilo volilcev in tem je lahko klobasari o svojih uspehih. Ali še ti mi niso verjeli, izrazil se je celo v svoji ošabnosti, da bode tiste osebe, katere pravijo, da ne zna slovenski, iz župnije spravil, ako se njega sploh razjezi ali razžali. Takaj izvirni dopis na vdovo Jurgec v Gradišah z lastno roko njegovo pisan, da se

čitatelji „Štajerca“ prepričajo o pogreških v slovenščini in nemščini, ki jih dela Miha: „Gradiše dne 9. septembra 1911. Visoki deželni šolski svet v Gradcu. Podpisana vdova uljudno prosi vis. deželni šolski svet v Gradcu da bi si karen opustila, ali vsaj zmajšala, ker moj sin Mihael Jurgec, je bil po veliki noči spet bolan na nogi in zategadelj spet ni mogel redno šole obiskati, kar sem tudi g. učitelju naznanila in sem prosila da se ga opraviči. Ker pa je omenjeni moj sin najstarejši in vzadi mam še bolj majhne 3 otroke kateri mi nemorejo še nič pomagati zategadelj sem bila prisiljena, si ti večjega otroka doma podrtat, ker nemorem drugega si držat ker nimam začim, končno še enkrat ponižno prosim visoki deželni šolski svet v Gradcu usmilite se meni uboge vdovo in mi karen opustite ali pa vsaj znižajte. Z odličnim spoštovanjem posestnica v Gradišah s. p. ev Barbara v Haložah niže Ptuja Potrjujem da so njene prošnje uvažnje. Spoštovanjem Mih. Brenčič l. r. državn. poslanec. An hohen Landes Salrat in Grac Absend., Mih. Brenčič Reichratsabgeordneter Picheldorf b. Petan.“ — Taka je torej slovenščina in pa nemščina Miheta! Sicer pa možicelj sem ne ve, kako se smeši v javnosti in kako je le igračka v rokah politikujočih farjev. Mi Haložani se od klerikalcev ne pustimo več farbat!

Brenčič tiho je odlazil,
Kaplan za njim takoj se sblasil
Le župnik se zamudil je,
V stranski sobi Rejharje
Mu Lizika jo tako djala:
Ne bom z Brenčičom občevala,
Poprej bil huje je krvi,
Kdo ve, kaj bi izmislil si. . .

Pri lepej Liziki (Svaritelj).

Iz Kozjanskega okraja. V „Slovenskem gospodarju“ z dne 15. januarja t. l. skuša neko neumno dopisunče opravičevati župnika Vurkeleca v Dobju; ali žalibog se mu to ni pogodilo. Ako hoče Vurkeleca opravičiti, da ni resnica, kar se mu je v „Štajercu“ z dne 24. decembra 1911 predbaciovalo, v zadevi farske posojilnice v Dobju, katero vodi le župnik Vurkelec sam, — moral bi navesti dokaze, moral bi tudi dotična ženska, katera je trdila, da ji v farovski posojilnici shranjenega denarja manjka, na odgovor klicati; na ta način bi se opravičevanje kot resnično smatralo; pa na vse drugo zlobudranje, katero ni z dopisom v „Štajercu“ z dne 24. decembra 1911 v nikaki zvezi. „Slovenski gospodar“ izjavlja dalje, da dopisnik „Štajerca“ z dne 24. decembra 1911 mora že biti nekje blizu Dobja doma, da gosp. Vurkeleca pozna. Oh, čez vse ne

Veliki požar v Ameriki.

Pred kratkem izvršil se je v Novem Yorku velikanski požar, ki je napravil za 200 milijonov kron škode. Pogorela je palača Equitable. Gasilci so imeli zaradi groznega mrazu jako težavno delo in so bili pravzaprav brez moči, da bi vstavili plamena. Mraz je bil tako hud, da je voda v gasilniških cevah takoj zmrznila. Parne šprice so bile v kratkem času z debelim ledom pokrite in istotako so bili gasilci podobni sneženim možem. Naša slika kaže spodaj prizor pri požaru, zgoraj pa z ledom pokrito parno brizgalno.

Zahtevajte

povsod

„Štajerca“

